

28.3.2022

Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto

Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmä

Aika ti 22.3.2022 klo 9:00 – 12:00

Paikka Etäkokous, *etäkokoustiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Maarit Huotari	lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö (pj)
Tommi Oikarinen	tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö (varapj)
Jari Jauhiainen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Ismo Parviainen	johtava asiantuntija, sisäministeriö
Aulikki Pakanen	neuvotteleva virkamies, puolustusministeriö
Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Mika Tuikkanen	johtava tietohallintoasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö
Jan Elho	järjestelmäasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö
Päivi Tommila	neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö
Taina Nurmela	projektipäällikkö, Helsingin kaupunki
Tiia Ojala	vanhempi tietohallintosuunnittelija, Tampereen kaupunki
Piia Wollstén	kehittämispäällikkö, Espoon kaupunki
Ari Ylinärä	kehittämispäällikkö, Oulun kaupunki
Katja Penttinen	kehittämispäällikkö, Kuopion kaupunki
Ethel Eriksson	Chief Digital Officer, Sipoon kunta
Jari Ylikoski	erityisasiantuntija, Suomen kuntaliitto ry
Mika Rauhala	tietohallintojohtaja, Koulutuskeskus Salpaus
Matti Sarén	rehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu
Suvi Remes	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, pääsihteeri
Heikki Talkkari	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, sihteeristön jäsen

Asiantuntijat

Heidi Torro	tiedonhallintalautakunnan sihteeristön jäsen, asiantuntija, valtiovarainministeriö
Tiina Salminen	johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Henriikka Tammes	hankepääällikkö, valtiovarainministeriö
Sami Kettunen	hankepääällikkö, valtiovarainministeriö

Poissa	Janne Juhala	johtava asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
	Jyrki Paloposki	tietohallintopäällikkö, ulkoministeriö
	Jani Heikkinen	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
	Markku Heinäsenaho	tietohallintopäällikkö, sosiaali- terveysministeriö
	Juha Järvinen	erityisasiantuntija, ympäristöministeriö
	Janne Pulkkinen	IT-innovaatioyksikön päällikkö, Kansaneläkelaitos
	Anu Maksimow	arviointiylilääkäri, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri; Teppo Heikkilän sijaisena
	Tomi Voutilainen	tiedonhallintalautakunnan pääsihteeri, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmän (VN\13409\2020) toimikauden 01.10.2020–31.12.2023 yhdeksännen kokouksen muistio.

1. Kokouksen avaus (klo ~9:00–09:10)

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Todettiin, että läsnäolijat todetaan Teams-osallistujalistauksen avulla. Yhteistyöryhmän jäsenmuutoksiin liittyvä uusi päätös allekirjoitettavana. Käytiin esittelykierros uusien jäsenten osalta.

2. Asialistan hyväksyminen (klo ~09:10)

Asialista on toimitettu yhteistyöryhmälle 11.3.2022. Liitteitä on täydennetty kokouspäivämäärään saakka.

Päätös: Hyväksyttiin kokouksen asialista muutettuna siten, että asialistan kohdan 7 esittelee tiedonhallintalautakunnan sihteeristön jäsen Heidi Torro.

3. Henkilötunnuksen uudistamisen ja Digitaalisen henkilöllisyyden -hankkeet (klo ~9:10–10:00)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia sääntelyehdotuksia ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

Henkilötunnuksen uudistaminen -hankkeen (HETU, VM183:00/2020) toimenpiteillä uudistetaan henkilötunnusjärjestelmää ja kehitetään valtion takaamaa identiteettiä. Tavoitteena on varmistaa henkilötunnusten riittävyys, mahdollistaa sukupuolineutraali henkilötunnus, sujuvoittaa ulkomaalaisten asiointia laajentamalla henkilötun-

nuksen saajien piiriä sekä ohjata henkilötunnuksen ja siihen liittyvien muiden ydinhenkilötietojen käyttötapoja yhteiskunnassa. Tavoitteena on myös vähentää henkilötunnuksen käyttöä tunnistamistilanteissa.

Digitaalisen henkilöllisyyden -hankkeen (Digi-ID, VM161:00/2020) tavoitteena on edistää Suomen kansalaisille ja kaikille Suomessa asuville mahdollisuutta sähköiseen tunnistautumiseen sekä edistää toimivien tunnistusratkaisujen kehittymistä. Hallitusohjelmassa on lisäksi nostettu esiin henkilön mahdollisuudet hallita omia julkisissa palveluissa olevia tietojaan sekä riittävät tukipalvelut sähköisten julkisten palveluiden käyttöön yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Käsitellään uudistuksien suunnitelmat ja valmistelun tilanne.

Liite 1: HETU-esittely (kalvot)

Liite 2. Digi-ID -esittely (kalvot)

Liite 3: Tausta-aineisto

Alustus: Henriikka Tammes & Sami Kettunen, valtiovarainministeriö

Päätösesitys: Käydään keskustelu alustuksien ja taustamateriaalin pohjalta. Kirjataan huomiot ehdotuksen jatkovalmistelua varten ja yhteistyöryhmälle informoivaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Tammes alusti Henkilötunnuksen uudistaminen -hankkeen (HETU) ja Kettunen Digitaalisen henkilöllisyyden -hankkeen (Digi ID) tavoitteista, valmistelun kokonaisuus- ja aikatauluista. Alustuksissa todettiin keskeiset valmistelussa olevat säädösmuutokset. Digitaalisen henkilöllisyyden osalta ehdotus hallituksen esitykseksi on parhaillaan lausunnoilla ja käytiin läpi keskeiset kysymykset, joihin erityisesti valmistelijat toivovat lausunnonantajien huomioita ja täydennyksiä.

Päätös: Käytiin keskustelu uudistusten vaikutuksista. Keskustelussa tuotiin esiin seuraavaa jatkovalmistelua varten ja informoivaksi yhteistyöryhmän taustaorganisaatiolle ja verkostoille:

- Uudistusta pidettiin sisällöllisesti isona. Aiemmin passi on toiminut henkilöllisyyden todistamisen asiakirjana. Uudistuksen myötä tähän pohja-asiakirjaan liitettäisiin uusi elementti, joka loisi digitaalisen henkilöllisyydestodistuksen, ja jota voisi käyttää henkilöllisyyden osoittamiseen käyntiasioinnissa ja sähköisessä asioinnissa. On tärkeää, että asiakirjojen roolit, passin ja uuden digitaalisen henkilöllisyydestodistuksen, pystytään viestimään ymmärrettävästi. Passin tietojen hyödyntäminen ratkaisussa vaatii keskeisesti tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvien näkökohtien huomioimista.
- Käytännön käyttökohteiden selkeä kuvaaminen auttaa toimijoita edistämään uudistuksen toimeenpanoa. Esimerkiksi, millaisissa tilanteissa käyn-

tiasioinnissa tai digitaalisia palveluita käytettäessä kuntalainen voisi digitaalisen henkilöllisyyden uutta ratkaisua hyödyntää. Toisaalta tuotiin esiin myös se huomio, että kaikissa palveluissa ei tarvita vahvaa sähköistä tunnistamista.

- Tärkeää on huomata, että lainsäädännöstä tulevaa sitovaa veloitetta digitaalisen identiteetin hyödyntämiseen ei ole valmistelussa. Ratkaisu on tarkoitus rakentaa niin käytettäväksi, että sitä halutaan hyödyntää ilman säädösveloitetta. Ratkaisun käyttäminen vaatii henkilöllisyyttä tarkastavalta mobiilipäätelaitteen ja maksutta ladattavaksi tuotettavan tarkastussovelluksen tai vaihtoehtoisesti järjestelmäintegraation tarkastusrajapintaan.
- Laajan kokonaisuuden koordinaation tehostaminen on kannatettavaa. Yksi käynnissä oleva keino on ohjelmaston rakenteen luominen, ”Digitaalisen henkilöllisyyden ohjelma”. Toiminnan rakentaminen ja eri hankkeiden yhteensovittaminen on vielä kesken. Kokonaisuus liittyy myös Euroopan komission antaman ja uudistettavana olevan eIDAS-asetuksen toimeenpanoon. Hankkeiden keskinäisten toimenpiteiden koordinaation lisäksi nostettiin esiin tarve kansallisen tason koordinaatioon toimeenpanon ohjauksessa ja tietoisuuden levittämiseen uudistuksesta. Nostettiin esiin tarve ohjaavan viestinnän keskittämiseksi; viestintää ja ohjeistusta tarvitaan kansalaisten lisäksi myös julkisen hallinnon toimijoille.
- Digitaalisen henkilöllisyyden teemaan on käynnissä myös muuta kehittämistä, esimerkiksi koulutustoimialalla. Pidettiin tärkeänä, että näiden teemojen toimijoita tuodaan yhteen turvaamaan kehittämisen samansuuntaisuus ja keskinäishyödyt. Toimijoiden yhdistämiseksi yhteydessä voi olla alustajina toimineisiin hankepääällikköihin.

4. EU-aloitteiden ja sääntelyn tilannekatsaus (klo ~10:00–10:30)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia sääntelyehdotuksia ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

Käydään läpi ajankohtaisia Euroopan unionin digitalisaatioaloitteita, niihin liittyviä sääntelyehdotuksia ja tiedonhallinnan vaikutuksia.

Liite 4. EU:n ajankohtaiset digitalisaatioaloitteet ja sääntelyehdotukset
Alustus: Suvi Remes, valtiovarainministeriö

Päätösesitys: Käydään lähetekeskustelu teemaan. Kirjataan huomiot jatkotoimenpiteitä varten ja yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Remes kävi läpi EU:n ajankohtaisista digitalisaatioaloitteista ja sääntelyehdotuksista laaditun koontin. Koonti on laadittu siten, että se sisältäisi EU:n aloitteidensa kautta luomat toiminnan ja tiedonhallinnan tavoitteet ja näihin erityisesti sääntelyn muodossa kytkeytyvät toimenpiteet. Tarkoituksena olisi, että tiedoista muodostuisi ylläpidetty ja hyödyllinen osa tarvittavaa tietokokonaisuutta yhteistyöryhmän tehtävien hoitamiseksi. Käytiin lyhyesti läpi keskeiset sisällöt kustakin kohdasta työn jatkovalmistelun syötteeksi.

Päätös: Käytiin lähetekeskustelu tuotetun informaation tarpeellisuudesta. Keskustelussa tuotiin esiin seuraavaa jatkovalmistelua varten ja informoitavaksi yhteistyöryhmän taustaorganisaatiolle ja verkostoille:

- Koontia pidettiin hyödyllisenä siitä näkökulmasta, että se tuo esiin huomioidavan kokonaisuuden. Tilanne organisaatioissa on usein se, että tietyt yksittäiset kohteet saavat ajassa prioriteetteja, jotka saattavat hämärtää muun käynnissä olevan valmistelun.
- Ehdotettiin koontin hyödyntämistä laajemmin tiedonhallinnan yhteistyöryhmien työssä sillä periaatteella, että sama, ajassa kehittyvä informaatipohja palvelisi useampaa käyttäjää. Valmistelussa pyydettiin harkitsemaan myös ylläpitotapaa, joka mahdollistaisi myös muiden toimijoiden pääsyn kerättyyn tietoon.
- Osallistujat ehdottivat koontiin jo lisäyksiä EU-sääntelyn osalta.
- Koonnista valmistellaan seuraava versio yhteistyöryhmän työvälineeksi, huomioiden annetut evästyksset.

5. Tauko (klo ~10.30–10:40)

6. Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hanke (klo ~10:40-11.25)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia kehittämissuunnitelmia ja -toimenpiteitä ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

EU-rahoitteinen Jatkuvan oppimisen digitalisaatio -ohjelma jakautuu kahteen toisiinsa tukevaan osakokonaisuuteen.

Koko koulutusjärjestelmän kattavan ja hallinnonrajat ylittävän Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelu -kokonaisuuden kehittämistoimien päätavoitteena on rakentaa yksilöiden koko elinkaaren ajan käytössä oleva valtakunnallinen jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus tukemaan sujuvia siirtymiä koulutuksen ja työelämän välillä. Palvelukokonaisuus on asiakaslähtöinen, joustava, hallinnonrajat ylittävä kokonaisuus, jolla tuetaan yksilöiden koulutus- ja uravalintoja, osaamisen

ylläpitoa ja kehittämistä koko työuran ja elämän ajan sekä työn ja koulutuksen kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa.

Ohjelman toinen osakokonaisuus on kaikki korkeakoulut kattava korkeakoulutuksen digitalisaation ja joustavan oppimisen vahvistamisohjelma (Digivisio 2030). Ohjelma on mittava asiakaslähtöinen ja poikkihallinnollinen hanke, jonka täytäntöönpano on kahden eri hallinnonalan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön sekä korkeakoulujen (Digivisio 2030) vastuulla.

Käsitellään Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -uudistuksen suunnitelma ja valmistelun tilanne.

Liite 5. Esittely (kalvot)

Alustus: Tomi Kytölä, opetus- ja kulttuuriministeriö & Tiina Salminen, työ- ja elinkeinoministeriö

Päätösesitys: Käydään keskustelu vaikutuksista alustuksen pohjalta. Kirjataan huomiot ehdotuksen jatkovalmistelua varten ja yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Kytölä alusti Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -uudistuksen taustasta, tavoitteista sekä valmistelun kokonaissisällöstä ja aikataulusta. Uudistuksessa on liittymäpinta useisiin muihin valmistelussa oleviin keskeisiin uudistuksiin julkisessa hallinnossa. Valmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota yhdessä tekemisen toimintatapoihin. Alustuksessa kuvattiin myös tiedonhallintaan vaikuttavia ehdotuksia. Yhteentoimivuuden ohjauksen näkökulmasta on koettu tärkeäksi hakea yhteistä asioiden kuvaamisen tasoa ja tapaa esimerkiksi uudistukseen kytkeytyvien eri tahojen tuottamiin arkkitehtuureihin.

Päätös: Käytiin keskustelu uudistuksesta. Keskustelussa tuotiin esiin seuraavaa jatkovalmistelua varten ja informoitavaksi yhteistyöryhmän taustaorganisaatiolle ja verkostoille:

- Yhdessä tekemisen toimintamallien kehittämistä pidettiin tärkeänä. Tuotiin esiin tarve ja kiinnostus edistää yhteistyössä toimintaympäristön muutokseen liittyvän suunnitteluinformaation riittävän yhteenmukaisuuden ja sitä kautta yhteentoimivuuden kehittämistä.
- Tuotiin esiin huoli poikkihallinnollisten kehittämiskokonaisuuksien jatkuvuuden turvaamisesta hankekauden jälkeen. Mikäli julkisen hallinnon digitaalisia palveluita halutaan kehittää kokonaisuuksina, vaatii se kokonaisuuteen liittyvien vastuutoimijoiden yhteistyötä ja kykyä huolehtia erityisesti toimiala- ja toimijavastuiden liitoskohdista. Tulisi saada aikaan pysyvä muutos ja kehittää toimintamalleja siihen, että määräaikaisista hankkeista voidaan jouhevasti siirtyä jatkuvaan palveluiden kehittämiseen ja tarvittavat

ylläpitokysymykset ratkaistaan jo hankekauden alussa. Tähän liittyvät kysymykset myös rahoituksen oikea-aikaisuudesta. Esimerkiksi tarpeet koulutukselle ja työelämässä elävät koko ajan, myös vuoden 2024 jälkeen, kun tämä uudistus virallisesti päättyy.

- Keskustelussa jatkuvuuden turvaamisesta ehdotettiin edelleen ajattelutavan muutosta. Kuten alustuksen perusteella uudistuksen yhteyksistä muihin uudistuksiin on huomattu, kaikki liittyy kaikkeen julkisen hallinnon kehittämisessä. Olisiko eri toimia yhdistävänä tekijänä ”yksilön hyvinvointi”, jota tulisi turvata valtio-kunta-tulevat hyvinvointialueet -yhteistoiminnassa ja siten tulisi valtioneuvostotasolla rakentaa suunnittelulinjaukset tästä näkökulmasta eri tahoilla tehtävän työn pohjaksi.
- Sisällöllisenä huomiona korostettiin, että uudistuksessa on tarkoitus koota yhteen ja tuoda näkyväksi erilaisiin koulutuksiin liittyvää informaatiota ja siten esimerkiksi sisäministeriön hallinnonalan kanssa toivotaan yhteistyötä.

7. Tiedonhallintalautakunta ja lautakunnan toimintasuunnitelma 2022 (klo ~11.25–11:55)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia kehittämissuunnitelmia ja -toimenpiteitä ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

Tiedonhallintalautakunnan tehtävänä on edistää tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista. Lautakunta laatii toiminnastaan vuosittaisen toimintasuunnitelman ja arviointitehtävän toteuttamiseksi arviointisuunnitelman.

Keskustellaan toimintasuunnitelman esittelyn pohjalta mahdollisista työn liittymäkohdista ja yhteisistä toimenpiteistä.

Liite 6. Tiedonhallintalautakunnan ja vuoden 2022 suunnitelman esittely (kalvot)
Alustus: Heidi Torro, tiedonhallintalautakunnan sihteeristön jäsen, valtiovarainministeriö

Päätösesitys: Käydään keskustelu. Kirjataan huomiot jatkovalmistelua varten ja yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Torro alusti tiedonhallintalautakunnan toiminnan lähtökohdista sekä toiminnan painopisteistä vuonna 2022, mukaan lukien valmistelussa olevat suositukset. Lautakunnan tavoitteena on aktiivinen viestintä toiminnastaan ja alustuksessa tuotiin esiin muun muassa lautakunnan tulossa olevat tilaisuudet.

Päätös: Käytiin keskustelu. Kirjattiin seuraavat huomiot jatkovalmistelua varten ja yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille:

- Käytiin keskustelua informaatio-ohjauksen riittävydestä keinona tiedonhallinnan ohjauksessa. Tiedonhallintalautakunnan osalta todettiin, että suositukset on valittu tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja lain vaatimusten toteuttamisen edistämisen instrumenteiksi. Huomiona tuotiin myös esiin, että tiedonhallintalaki sekä tiedonhallintalautakunta ovat vielä tuoreita ja toimien riittävyys näkyy ajan kuluessa.
- Tietoturvallisuuden vaatimusten osalta tuotiin esiin, että siirtymäaika tiedonhallintalain tietoturvallisuuden vaatimuksille muualla kuin valtionhallinnossa on päättymässä vuoden 2022 lopussa. Koettiin, että aihealueen suositukset ovat tällä hetkellä painottuneet valtionhallinnon näkökulmasta. Kuitenkin esimerkiksi Julkri-kriteeristö soveltuisi myös kunnille. Todettiin, että suositukset ovat suosituksia ja tiedonhallintayksiköt soveltavat niitä toimintaansa valitsemallaan tavalla.
- Tarvetta nähtiin tiedonhallintamallin suosituksen päivitykselle. Keskustelua sen päivityksestä on käyty, sillä tilanne on muuttunut siinä mielessä, että tiedonhallintamallien tulisi olla jo olemassa ja painopiste on siirtynyt niiden ylläpidon ja hyödyntämisen suuntaan.
- Säilytysaikoja koskevia suosituksia odotetaan, sillä tällä hetkellä saatavilla on muuttuneen sääntelyn suhteen vanhentunutta informaatiota.
- Käytiin tarkentavaa keskustelua, mistä tietoa lautakunnan työskentelystä voi saada. Esiin nostettiin lautakunnan sivut tiedonhallintalautakunta.fi, valtiovarainministeriön julkaisema ICT-uutiskirje, jonka voi ottaa seurantaan, some sekä lautakunnan jäsenet.

8. Muut asiat (klo ~11:55)

Muita asioita ei ollut.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.55.

Liitteet / Bilagor

- Liite 1. HETU-hankkeen esittely (kalvot)
- Liite 2. Digi-ID -hankkeen esittely (kalvot)
- Liite 3. HETU- ja Digi-ID -hankkeiden taustamateriaali
- Liite 4. EU:n ajankohtaiset digitalisaatioaloitteet ja sääntelyehdotukset
- Liite 5. Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -esittely (kalvot)
- Liite 6. Tiedonhallintalautakunnan ja vuoden 2022 suunnitelman esittely (kalvot)

Jakelu / Sändlista

Yhteistyöryhmän jäsenet
Tiedonhallinnan yhteistyöryhmien sihteeristö